

T.C.
YARGITAY
22. Hukuk Dairesi

Esas No.	2019/3554
Karar No.	2019/15132
Tarihi:	04.07.2019

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/34

- **SENDİKA OLAĞAN GENEL KURULUNUN DÖRT YILDA BİR YAPILACAĞI**
- **OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL İÇİN OBJEKTİF VE CİDDİ SEBEPLERİN VARLIĞININ GEREKTİĞİ**
-

ÖZETİ 6356 sayılı STİSK'nın 12'nci maddesinde olağan genel kurulların en geç dört yılda bir yapılması gerektiği belirtilmiştir. Düzenlemede yer alan "en geç" ibaresi ile, genel kurulların icrası bakımından sendika tüzüklerinde daha kısa bir süre düzenlenebilmesi için sendikalara takdir hakkı tanındığı ifade edilmelidir. Sendikaların işleyişinin demokratik esaslara aykırı olamayacağı ilkesinden hareketle, kanuni düzenleme ile genel kurulların icrası bakımından azami olarak dört yıllık bir üst sınır öngörülmüş, bu çerçevede sürenin belirlenmesi noktasında sendikalara yetki verilmiştir.

Bununla birlikte, sendika tüzüklerinde dört yıldan daha kısa bir süre öngörülmemesi durumunda, gerek genel merkez olağan genel kurullarının gerekse şube olağan genel kurullarının dört yılda bir yapılması gerektiği açıktır. Somut olayda da, şube genel kurulunun kanunda öngörülen dört yıllık süreden daha kısa bir sürede yapılacağına dair sendika tüzüğünde herhangi bir düzenleme yer almadığından, şube olağan genel kurulunun dört yılda bir yapılması gerektiğinin kabulü zorunludur.

Bu açıklamalar karşısında belirtmek gerekir

ki, ... şubesinde 18/12/2016 tarihinde icra edilen genel kurul, bir olağanüstü genel kuruldur. Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, olağanüstü genel kurulun icrası için ise, genel kurulun olağanüstü toplanmasını gerektirir somut, objektif ve ciddi sebeplerin mevcut olması şarttır. Somut olayda ise olağanüstü genel kurulun icrası için somut, objektif ve ciddi sebeplerin mevcudiyeti kanıtlanamadığından, birleşen davanın kabulü ile genel kurulun iptaline karar verilmesi gerekir

Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizden incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmekle, temyiz talebinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı İsteminin Özeti:

Asıl davada davacı vekili, müvekkilinin davalı sendikanın uzun yıllardır ... şube başkanlığını yaptığını, 26/03/2014 tarihinde yapılan 9. olağan genel kurulda şube başkanı seçildiğini, 16/09/2015 tarihinde yapılan olağanüstü genel kurulda da şube başkanı seçildiğini, sendika disiplin kurulunun müvekkilini 16/03/2016 tarihli karar ile yapılacak ilk genel kurula kadar görevinden geçici olarak ihraç ettiğini, açılan dava sonucunda geçici ihraç kararının mahkemece iptal edildiğini, davalı sendika genel merkezinin 25/11/2016 tarihinde delege seçimi yapılacağını ilan ettiğini, müvekkilinin şube başkanı olmasına rağmen delege listesine adının yazılmadığını, ilçe seçim kuruluna itiraz ettiklerini, delege seçimlerinin iptali taleplerinin reddedildiğini ancak delege listesine yazılma taleplerinin kabul edildiğini, davalı sendikanın 18/12/2016 tarihinde ... Şubesinin 10. olağan genel kurulunu icra etmek istemesinin hukuka aykırı olduğunu, 4 yıldan önce yapılacak genel kurulun olağanüstü genel kurul olacağını, olağanüstü genel kurulun toplanması için hukuki, haklı ve objektif somut nedenlerin varlığının gerektiğini, yapılan işlemlerin müvekkilinin delege sıfatını ortadan kaldırmaya yönelik işlemler olduğunu ileri sürerek ... Şubenin 25-30 Kasım 2016 tarihlerinde icra edilen delege seçimlerinin iptaline karar verilmesini talep etmişlerdir.

Birleşen davada davacı vekili, benzer gerekçelerle, davalı sendika ... Şubesinin 18/12/2016 tarihinde icra edilen 10. olağan genel kurulunun iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, asıl ve birleşen davaların reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

Mahkemece, asıl ve birleşen davaların reddine karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu :

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı asıl ve birleşen dosyada davacı vekili istinaf kanun yoluna başvurmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti :

Bölge Adliye Mahkemesince, istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

Temyiz Başvurusu:

Bölge Adliye Mahkemesinin kararına karşı asıl ve birleşen dosyada davacı vekili temyiz kanun

yoluna başvurmuştur.

Gerekçe:

1-Davacı vekilinin asıl davada delege seçimlerinin iptaline dair talebinin İlk Derece Mahkemesince reddi ve bu karara karşı yapılan istinaf başvurusunun esastan reddine dair karara yönelik temyiz isteminin öncelikle değerlendirilmesi gerekmektedir.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 16'ncı maddesinin ikinci fıkrasında, genel kurul dışında yapılan delege seçimlerine yapılan itirazların, mahkemece kesin olarak karara bağlanacağı ve mahkemece verilen kararlara karşı temyiz yolunun kapalı bulunduğu açık olarak ifade edilmiştir.

Bu itibarla, 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 8'inci maddesi uyarınca delege seçimlerinin iptaline dair talep yönünden temyiz isteminin reddine karar vermek gerekmiştir.

2-İkinci olarak genel kurulun iptaline dair birleşen davaya ilişkin temyiz itirazlarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (STİSK) 2/1-ğ maddesinde sendikalar "İşçilerin veya işverenlerin çalışma ilişkilerinde, ortak ekonomik ve sosyal hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek için en az yedi işçi veya işverenin bir araya gelerek bir işkolunda faaliyette bulunmak üzere oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar" olarak tanımlanmıştır. Anayasanın 51. maddesi de aynı doğrultudadır. Aynı maddenin son fıkrasında sendikaların yönetim ve işleyişlerinin demokrasi esaslarına aykırı olamayacağı vurgulanmıştır.

6356 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, genel kurulun, sendika ve şubelerin zorunlu organlarından olduğu belirtilmiştir. Genel kurulun görev ve yetkileri, aynı Kanun'un 11'inci maddesinde düzenlenmiş olup, maddeye göre, sendika organlarının seçimi yetkisi de genel kuruldur. Bu itibarla, sendikanın yönetim, denetim ve disiplin kurulu üyelerinin belirlendiği genel kurulların, demokratik esaslar doğrultusunda icra edilmesi, sendika içi demokrasinin gerçekleşmesi yönünden son derece önemlidir. Bu cümleden olarak, bir sendikanın demokratik yapıya sahip olup olmadığına ilişkin en somut ölçüler genel kurulun yapısı ve işleyişinde aranmalıdır (Şahlanan, ...: Sendikaların İşleyişinin Demokratik İkelere Uygunluğu, İstanbul, 1980, s.119).

Genel kurul sendikaların iradesini yansıtan nihai karar organıdır. Genel kurullar bakımından asıl olan ise olağan genel kuruldur. Olağan genel kurul, kanunda ve daha kısa bir süre belirlenmesi koşuluyla tüzükte öngörülen sürelerde düzenli şekilde yapılmak zorunda olunan ve yapılması için herhangi bir sebebin ortaya çıkması gerekli olmayan genel kuruldur. 6356 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinin dördüncü fıkrasına göre de "Olağanüstü genel kurul, yönetim kurulu veya denetleme kurulunun gerekli gördüğü hâllerde ya da genel kurul üye veya delegelerinin beşte birinin yazılı isteği üzerine altmış gün içinde yazılı istekteki konuları öncelikle görüşmek üzere toplanır."

Olağanüstü genel kurul, ancak genel kurulun olağanüstü toplanmasını gerektirir nitelikte objektif ve ciddi sebeplerin bulunması halinde söz konusu olan istisnai nitelikteki genel kuruldur. Bu husus 6356 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinin gerekçesinde "Uygulamada seçimi kaybeden grubun beşte bir delege imzasını toplayıp hiçbir gerekçe göstermeden olağanüstü genel kurul talebinde bulunması her zaman karşılaşılan bir durumdur. Bu nedenle üye ve delegeler tarafından yapılacak olağanüstü genel kurul isteklerinin "iyi niyet kuralına" uygun haklı veya geçerli bir sebebe dayandırılması veya olağanüstü genel kurul isteminin olağan genel kurul ile çözülemeyecek bir sorunu çözmeye yönelik olması aranmıştır" şeklinde ifade edilmiştir.

Sendika Tüzüğü'nün "Sendika Genel Kurulunun Toplanma Zamanı ve Toplantı Esasları" başlıklı 13'üncü maddesinde yer alan düzenlemeye göre "Genel kurul en geç dört yılda bir sendika merkezinin bulunduğu yerde, yada genel yönetim kurulunca tespit edilecek başka bir yerde, genel yönetim kurulunun tespit edeceği yer, gün ve saatte toplanır."

Sendika Tüzüğü'nün "Şube Genel Kurulunun Toplanma Zamanı ve Toplantı Esasları" başlıklı 27'nci maddesinde yer alan düzenlemeye göre ise "Şube genel kurulu azami 4 yılda bir, sendika genel yönetim kurulu kararı ile ve sendika genel kurul toplantısından en az 2 ay

önce olmak üzere toplanır.”

Tüzüğün “Şube Olağanüstü Genel Kurulu” başlıklı 28’inci maddesine göre de;

“Şube yönetim kurulu veya denetleme kurulunun gerekli gördüğü hallerde veya şube genel kurulu delegelerinin 1/5’inin yazılı isteği üzerine şube genel kurulunun olağanüstü toplantıya çağırılması Sendika genel yönetim kurulundan yazılı olarak talep edilir.

Şube olağanüstü genel kurulunun toplanıp toplanmayacağına ilişkin nihai karar Sendika yönetim kurulunca verilir. Genel yönetim Kurulunun kararı olmaksızın, şube tarafından yapılan olağanüstü genel kurul geçersizdir.

Delegeler tarafından ayrı ayrı yapılacak olağanüstü genel kurul taleplerinin yasal ve gerektirici sebepleri açıkça belirtilmek ve ayrıca, iddialarını kanıtlayan delil vs. belgeleri taleplerine eklemek suretiyle, şahsen noter aracılığı ile Sendika yönetim kurulu başkanlığına intikal ettirilmesi şarttır. Genel kurul çağrısı, sendika yönetim kurulunca yapılır.

Olağanüstü genel kurul, öncelikle yazılı istekteki konular görüşülmek üzere toplanır.”

Somut uyuşmazlıkta davalı sendika ... Şubesinin 9. olağan genel kurulu 23/03/2014 tarihinde icra edilmiş, daha sonra yine aynı şubede 13/09/2015 tarihinde olağanüstü genel kurul icra edildikten sonra sendika genel merkezi tarafından ... şubenin 10. olağan genel kurulunun 18/12/2016 tarihinde yapılması kararlaştırılarak belirtilen tarihte de olağan genel kurul gerçekleştirilmiştir.

6356 sayılı STİSK’nın 12’nci maddesinde olağan genel kurulların en geç dört yılda bir yapılması gerektiği belirtilmiştir. Düzenlemede yer alan “en geç” ibaresi ile, genel kurulların icrası bakımından sendika tüzüklerinde daha kısa bir süre düzenlenebilmesi için sendikalara takdir hakkı tanındığı ifade edilmelidir. Sendikaların işleyişinin demokratik esaslara aykırı olamayacağı ilkesinden hareketle, kanuni düzenleme ile genel kurulların icrası bakımından azami olarak dört yıllık bir üst sınır öngörülmüş, bu çerçevede sürenin belirlenmesi noktasında sendikalara yetki verilmiştir.

Bununla birlikte, sendika tüzüklerinde dört yıldan daha kısa bir süre öngörülmemesi durumunda, gerek genel merkez olağan genel kurullarının gerekse şube olağan genel kurullarının dört yılda bir yapılması gerektiği açıktır.

Somut olayda da, şube genel kurulunun kanunda öngörülen dört yıllık süreden daha kısa bir sürede yapılacağına dair sendika tüzüğünde herhangi bir düzenleme yer almadığından, şube olağan genel kurulunun dört yılda bir yapılması gerektiğinin kabulü zorunludur.

Bu açıklamalar karşısında belirtmek gerekir ki, ... şubesinde 18/12/2016 tarihinde icra edilen genel kurul, bir olağanüstü genel kuruldur. Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, olağanüstü genel kurulun icrası için ise, genel kurulun olağanüstü toplanmasını gerektirir somut, objektif ve ciddi sebeplerin mevcut olması şarttır. Somut olayda ise olağanüstü genel kurulun icrası için somut, objektif ve ciddi sebeplerin mevcudiyeti kanıtlanamadığından, birleşen davanın kabulü ile genel kurulun iptaline karar verilmesi gerekir.

Anılan hususlar gözetilmeksizin, eksik inceleme sonucunda İlk Derece Mahkemesince yazılı şekilde hüküm tesisi ve bu karara karşı yapılan istinaf başvurularının esastan reddi kararı hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

1-Asıl davada; 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu’nun 8’inci maddesi uyarınca delege seçimlerinin iptaline ilişkin davanın reddine dair karar yönünden temyiz isteminin REDDİNE, 2-Birleşen davada; temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının ortadan kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının yukarıda yazılı sebeplerle BOZULMASINA, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 04/07/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.